

Splošne vesti.

— **Umrli je v celjski bolnici tov. Vladimír Požar**, šolski upravitelj v Radečah pri Zidanem mostu. Pokojnik je bil član ožjega sveta poverjenstva UJU — Ljubljana, v loškem okraju je bil predsednik tamošnjega učiteljskega društva. V stanovski organizaciji se je udeleževal z vso vnemo ter je posredoval aktivno v delo. Bil je dober tovariš in se je vedno zavzemal za pravično stvar. Tudi kot šolnik je bil mož na svojem mestu. Zaprta žena in pet otrok. Preostalih iskreno sožalje!

— **Šolski vrt in naravno stanovanje.** Na stavljeno vprašanje odgovorjamo: Šolski vrt je učilo in ga mora obdelovati šolski upravitelj kot takega za prirodoznanjski pouk. Ako sam tega ne more, ali ne more, se mora poveriti upravi vrta kakemu drugemu učitelju na šoli. Glej zadevne odloke šolskih oblasti! Glede drugih zemljišč je vprašanje, kake pravice ima do njih šolski upravitelj. Ako so njemu dodeljene v užitek po kakih ustanovi, lahko poljubno razpolaga z njimi. Ako so pa last krajnjega šolskega odbora, določa ta način užitka. Stanovanje šolskega upravitelja je določeno po zakonu upravitelju in ga mora le-ta uživati. Ako se kako drugače dogovori s krajevnim šolskim odborom, bi bilo mogoče, da ga uživa kdo drugi. Nastane pa vprašanje, ali ima ostalo učiteljsko stanovanje v naravi. Ako ne bi prišlo to v prvi vrsti v poštev, ker ima po zakonu pravico do naravnega stanovanja.

— **»Bolgarske učiteljice«.** V zadnjem »Učit. Tovaršu« poročajo tovariši — žiče o bolgarskem učiteljsstvu. Pozornost je vzbudil zlasti odstavek o učiteljicah, ki vsebuje sledeče stavke: »Domisljivosti in nekakega dominantnega položaja nad kolegi ne pozna (namreč bolgarske učiteljice). Vse se prav lahko poroče in zato med njimi ni najti starih samskih učiteljic.« — Ker sem imela priložnost, to opazko tovariša — žiče — že prej enkrat čitati (in slišati), si ne morem misliti, da bi bila brez namena. Imam vtis — in z menoj tudi druge tovarišice — kot da se neke nahačajo učiteljice, ki so »domisljive« in ki »hočejo imeti nekaj dominanten položaj nad kolegi«. Tovariši, ali poznate kje kakšno tako deželo na svetu, kjer bi se to godilo? Pa menda ne mislite celo na naše razmere pri tem? Potem pa, prijatelji, ne hodite na Bolgarsko proučevati tamkajšnje razmere, ampak pogledajte se raje v naše doma in v mentaliteto naše učiteljice. Pa boste kmalu videli, da so naše učiteljice še manj domisljive in da zavzemajo še veliko manj dominantno stališče napram svojim kolegom. Opazka o domisljivosti je sploh nesvarna. Domisljivost je duševna lastnost posameznika in se nikakor ne more aplicirati na gotov stan ali del stanu. Posamezni domisljivci se pa najdejo v vseh stanovih in je gotovo tudi med bolgarskimi učiteljicami katera vmes, kakor povsod. Da pa bolgarske učiteljice niso domisljive verjamem, saj so povsod učiteljice preskromne in prepričane sem, da bi slovenska učiteljica imela večji ugled in boljše stališče v javnosti, če bi bila manj skromna. Često se poudarja, da je šolstvo v Sloveniji na visoki stopnji; ker je od vsega učiteljsstva 2/3 učiteljice, je to gotovo v veliki meri njihova zasluga. Da ne skušajo zavzeti nekak dominanten položaj nad kolegi, pri čem dejstvo, da ne zavzemajo niti v organizaciji, niti po družinski nobenega vodilnega mesta. Pisec navaja tudi kot nekako posebno prednost bolgarskih učiteljic, da »med njimi ni najti starih samskih učiteljic«. Take starokopitne izjave in opazke so mogoče samo še pri nas. Vsi vemo, da je v sedmih državah, kjer je kultura na višku, med najbolj izobraženimi ženami zelo mnogo takih, ki se niti ne hočejo poročiti in posvečajo celo svojo osebo poklicnemu in javnemu delu. Tudi vse prosvetno delo med našimi ženami je povečini plod »starejših samskih učiteljic«. Kajti mlajše romajo iz kraja in se ne morejo tako hitro živeti v nove razmere, poročene pa so že itak povečini preveč vprežene od svoje trojne dolžnosti. Kar se tiče enakopravnosti je sicer res, da so učiteljice službeno enakopravne s kolegi, vendar pa tudi tam žene nimajo enakih državljskih pravic kot moški in se morajo boriti za vsako postojanko, prav kakor so se morale boriti drugod, ali pa še bolj. Med prvoboriteljicami za enakopravnost zavzemajo prvo mesto učiteljice in g. Ivanova, voditeljica ženskega gibanja na B. je tudi učiteljica. Ves razvoj gre isto pot kakor pri nas, samo, da imajo tam žene morda nekoliko več možnosti razmaha, vsled česar imajo nedvomno tudi veliko bolj »dominanten položaj« kot pri nas. — **Angela Vode.**

— **Učiteljskim društvom, ki niso vplačala članarine.** S to številko »Učit. Tovarša« ustavimo dostavljanje stanovskih listov vsem onim, v zadnjem »Učit. Tovaršu« navedenim društvom, ki kljub večkratnim opominom niso izpolnili svojih obveznosti napram glavnim blagajni. Stanovski listi se bodo tudi nadalje tiskali v isti nakladi, kakor doslej in bodo za ona društva, ki teh ne bodo prejela, deponirani pri UJU, pov. Ljubljana toliko časa, da dotična društva uredijo svoje zadeve. — Dalje prosimo za nakazilo prispevka 5 Din za šolski dom v Beogradu, katerega termin je določen do 15. marca t. l. Vsako nakazilo naj bo označeno s kratkim pojasnilom. — **Poverjenstvo UJU Ljubljana.**

— **P. n. uredništvo!** Blagovolite, prosim, obelodaniti imena vseh nagajencev referata o štednji potom poštne hranilnice. Svoječasno je prineslo dnevno časopisje imena letnih nagajencev, dočim jih mora biti po zadevnem pravilniku 20. — Naš tisk pa ni

obelodanil nič! — **Odgovor:** Poštna direkcija, odnosno direkcija poštne hranilnice nam ni poslala zadevne objave, zato svetujemo zainteresiranim, da se obrnejo na njo.

— **Oklic!** »Društvo učiteljic v Ljubljani« vabi vse tovarišice k sodelovanju pri sestavi novega učnega načrta za ženska ročna dela na osnovnih šolah, ker nam je isti sili potreben. Prosimo tudi, da podajo tovarišice svoje misli k izpopolnitvi praktičnega učnega načrta za ženska ročna dela na učiteljsku. Učiteljica z izkušnjo naj pove, kaj bi bilo še potrebno, da se nauče kandidatkinje in česar se manjka učiteljici pri znanju tega predmeta, rti odborovi seji dne 8. marca t. l. se je izvolil poseben odbor, ki namerava na podlagi vpostanih predlogov sestaviti podroben učni načrt, kakršen bi bil potreben za današnje čase. Predloge prosimo do 24. marca 1931. Pri že omenjeni javni odborovi seji je bila udeležba tovarišice vsa častna; poleg tega so se odzvale vabiti tudi kandidatkinje 3. letnika. Na programu je bilo tudi predavanje tovarišice Doğanove o temi: Kulturna duševnost učiteljice kot vir njenega dela in življenja. — O referatu, ki je bil prvotno, se bo razpravljalo na prihodnjem sestanku. — **A. Celnarjeva, tajnica.**

— **Občni zbor društva meščanskošolskega učiteljskega v Celju.** V ponedeljek dne 9. marca 1931. se je vršil redni letni občni zbor društva učiteljev meščanskih šol v Dravski banovini, v poslopiju meščanske šole v Celju z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo društvenih funkcionarjev. 2. Volitve novega odbora. 3. Slučajnosti. Na predlog predsednika ravnatelja Humeka se je odposlala Nj. Vel. kralju vdanostna brzojavka, nato je podal predsednik svoje in tajniško poročilo od zadnjega zborovanja do danes. Poročilo je bilo izčrpno in zborovalci so ga odobravajoč z zadovoljstvom vzeli na znanje. Društveni tajnik Rudež je v vnešenih besedah na kratko orisal desetletno zaslužno delovanje predsednika Humeka, kateremu je v imenu društva poklonil za spomin krasno zato uro. Zborovalci so pa predsedniku navdušeno aplavdirali tako, da se jih je komaj pomerilo. Predsednik se je ginjen zahvalil za dar in pozornost. Blagajničarka Čretnikova je podala zadovoljivo blagajniško poročilo, ki se je vzelo na znanje; a tov. Kalinova je pa v imenu preglednikov računov predlagala, da se blagajničarki, kakor tudi celemu odboru, da absolutorij. Dosedanji predsednik Humek se je za predsedstvo lepo zahvalil. Zato je bil občni zbor prisiljen izvoliti nov odbor, v katerega so bili izvoljeni: za predsednika Rupnik iz Šiške, za podpredsednika Fakin iz Viča, za tajnika Fajdiga iz Ljubljane, in za blagajničarko pa Čretnikova iz Šiške. V odbor so bili izvoljeni: Rudež iz Trbovelj, Rimal iz Slov. Bistrice, Osterc, Mlinaričeva in Klopčičeva, vsi iz Maribora, in Gaspari iz Rakeka. Namestniki tih so: Šterbenk, Čilenšek, Vutkovič in Vončina. Preglednika računov sta Kalinova in Roma. Za Zvezinega delegata je bil izvoljen Fakin. Nato so se izvolili še delegati za beograjski kongres: Kveder, Šegula, Rudež, Šterbenk in Jugova. V svrhu nadaljnjega izobraževanja in spoznavanja naše lepe domovine se je sklenilo, naprositi prometno ministrstvo za enkratno brezplačno vožnjo onega učitelja(ice), ki si želi ogledati najvažnejše kraje naše države. Razen tega se je pri slučajnostih sprejelo še več dobrih predlogov. — **F. A.**

— **Učiteljska gospodarska poslovalnica** je ta teden pričela nakazovati obljubljene odstotke v izmeri, kakor je to določila seja upravnega odbora in nadzorstva in kakor je svetoval širji sosvet dne 2. februarja. Komur ni kaj jasno, naj se obrne na predsednika svojega društva. Ako pa tam ne dobi zadostnega pojasnila, pa na UGP v Mariboru.

— **NOVA TISKOVINA ZA ŠOLSKE UPRAVITELJE.** Mesečni izpremembeni izkaz učiteljskega na šolah. V zmislu zadnjega odloka ministrstva prosvete O. N. br. 8561-2 II. 1931 in kr. banske uprave IV. No. 3275 od 12. februarja 1931. je to tiskovino založila Učiteljska tiskarna. Obenem je tudi primerna za negativno poročilo. Naroča se v Učiteljski knjižarni v Ljubljani.

— **Tovarišica Anka Vomerjeva — umrla.** V soboto je umrla naša tovarišica Anka Vomerjeva v Gradcu, kamor je šla iskat poslednje rešitve svoji zavrtni bolezni. Njena nenadna smrt je pretrgala zlasti učiteljske kroge. Zakaj bila je zavedna in vzorna učiteljica, skrbna mati svojim trem nedoraslim otrokom in ljubeča soproga našemu tovarišu Ivanu. Pred nekaj leti je šla zaradi vrtni bolezni v pokoj in sedaj ji je podlegla stara komaj 50 let. Zaradi svoje značajnosti in ljudskosti je bila silno priljubljena in visoko čislana ne samo v učiteljskih, ampak tudi v izvenučiteljskih krogih. Bodi ji ohranjen med nami svetel spomin, preostalih pa naše iskreno sožalje!

— **† Valentin Brenc.** V nedeljo so položili v Mariboru k večnemu počitku upokojenega nadučitelja in častnega občana velenjskega Valentina Brenceta, ki je preminul v 64. letu svoje starosti. Naj v miru počiva!

— **Obvestilo litjskemu učiteljskemu.** Tov. blagajnik Dr. Rostohar je odšel na daljši bolezenski dopust, ter je prevzela za to dobo tudi blagajniške posle tov. Z. Vrščajeva v Zagorju. — Vsa upraviteljska se naprošajo, da oskrbe res primerne slike šolskih poslopij v predpisani obliki, ker se drugih oblik ne more uvrstiti. Kjer dela slikanje težave, naj se morda obrnejo na kakkega tovariša-amaterja, ki jim gotovo pomore do cenene slike. Po enorazrednicah naj se vzame na sliko

eventualno otroke, kar so nekateri tudi že storili. Pohitite s slikami, čas beži! — **Tajnica.**

— **Učiteljski dom v Mariboru** opozarja svoje članstvo na redni občni zbor, kateri se bo vršil v četrtek 19. t. m. ob 10. uri v deški meščanski šoli v Mariboru. Važnosti učiteljskih domov, upamo, ni potrebno še posebej poudarjati. Učiteljski dom v Mariboru si je postavil razmeroma v kratki dobi že trden temelj. Dolžnost nas vseh je, da ga čimprej zgradimo do strehe. Zato bi bilo umestno, da so na občnem zboru zastopana vsa učiteljska društva bivše mariborske oblasti in sodelujejo s svojimi predlogi. Katero društvo pa nikakor ne more poslati svojega zastopnika, naj pa pošlje svoje predloge in nasvete pravočasno predsedniku. — V delu in žrtvah za druge ne pozabljamo lastnega stanu!

— **Namesto drobne cvetke na sveži grob umrle tovarišice Anke Vomerjeve** je daroval 30 Din Učit. domu v Mariboru tov. A. H. Kdo bo še izmed mnogih njenih tovarišic, prijateljev in znancev na ta način počastil spomin vzgledne pokojnice?

— **† Tov. Anico Kotnikovo, učiteljico pri Sv. Urbanu** smo v torek 24. februarja spremili na njen zadnji poti v Mariboru. — Po dolgotrajni zavrtni bolezni se je morala v cvetu svoje mladosti — saj je bila komaj 24 let stara — ločiti od svojih dobrih staršev, edine sestre in nas tovarišev, ki smo jo imeli vsi prav radi. — Njeno prvo službeno mesto je bil Sv. Urban sredi solnčnih Slovgoric, kamor je prišla polna idealov mladega človeka-učitelja. In tu jo je zgrabila bolezen, katero je sprva premagovala vkljub naporni službi, pozneje pa je morala v zdravilišče. A vse zdravljenje ni nič pomagalo. Zadnje mesece je rapidno hiral in v nedeljo 22. februarja se je poslovila za vedno. Na zadnji poti jo je spremljala množica ljudi, ki so pokazali, kako radi so jo vsi imeli. V imenu slovenskih tovarišev so jo poslovili od nje tov. M. Majcen in menda ga ni bilo očesa, ki se ni solzilo ob njegovih ganljivih besedah. — Učiteljici in ljubeznivi tovarišici bodi ohranjen blag spomin! — **St. H.**

— **Zakon o narodnih šolah mora imeti vsaka učiteljica in vsak učitelj, ker mora poznati nove predpise, po katerih se mora ravnati. Rabite ga dnevno in ga morate imeti vedno pri roki. Učiteljska tiskarna je znižala svojo izdajno ceno na Din 15. Ta izdaja vsebuje tudi zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije ter vse potrebne določbe iz zakona o učiteljskih in srednjih šolah. Ako še nimate zakona, naročite ga takoj po dopisnici pri Učiteljski knjižarni v Ljubljani, dokler je še kaj zalogo.**

Naša gospodarska organizacija.

UČITELJSKI ZDRAVILSKI DOM V ROGAŠKI SLATINI,

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

VABILO

na XII. redni občni zbor »Učiteljskega zdraviljskega doma v Rogški Slatini, r. z. o. z., ki se bo vršil v sredo dne 25. marca 1931. ob 9. uri v poslopiju mestne deške osnovne šole v Celju:

Dnevni red:

1. Poročilo načelnika o poslovanju v letu 1930.
2. Računski zaključek za leto 1930. in odobrenje letnega računa.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Sprememba pravil.
5. Volitev načelnstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi občni zbor ne bil sklepčen ob določenem uri, se vrši eno uro pozneje na istem kraju in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu zastopanih združnikov.

Dol pri Hrašniku, dne 4. marca 1931.

Za načelstvo:

Anton Gnus. — Vitko Jurko.

Osebnne zadeve.

— **i Stalnost v državni službi je priznana:** Primožič Ivanu, učitelju v Koprivniku.

— **i Napredovali so v II./3. skupino:** Puhr Drago, strokovni učitelj v Zgornji Šiški z 10%, Pos. v II./4. skupino: Pogačnik Štefica, učiteljica v Krašnji, Bezeljak Marija, učiteljica na Uncu.

Stanovska organizacija UJU

Iz društev:

Vabila:

— **LITIJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** bo zborovalo v soboto 21. marca v Ljubljani v beli dvorani »Uniona«. Na dnevnem redu je poleg društvenih zadev predavanje g. Frana Finžgarja. Tema: »Na katere duhovne osnove gradimo v narodu vzgojo in prosveto?« Za radi aktualnega predavanja g. Finžgarja, kakor tudi zaradi važnih internih zadev društva prosimo polnoštevilne udeležbe. Začetek ob 9. uri. Prosimo pa vse člane, da upoštevajo točnost.

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOČEVSKI OKRAJ** bo zborovalo dne 21. marca 1931. ob 11. uri v osnovni šoli v Kočevju. Poleg društvenih poročil je na dnevnem redu pedagoško predavanje in poročilo odposlanca UGP. — Udeležba obvezna.

Udruženje jugoslovenskega učiteljsva

— **poverjenstvo Ljubljana** javlja, da je umrl dne 10. marca 1931. v celjski bolnici iskren tovariš in zaveden stanovski delavec, gospod

Vladimir Požar,

član ožjega sveta in šolski upravitelj v Radečah pri Zidanem mostu.

Pogreb blagega pokojnika se je vršil dne 12. marca 1931. v Radečah.

Vnetemu in zavednemu tovarišu ohranimo časten spomin.

Poverjenstvo UJU v Ljubljani.